

Г. Кершыс

СПОСАБЫ АНГЛАМОЎНАЙ ІНТЭРПРЭТАЦЫІ
АЎТАРСКІХ АКАЗІЯНАЛІЗМАЎ РЫГОРА БАРАДУЛІНА
(на прыкладзе адназоўнікавых дзеясловаў)

Аказіяналізмы не фіксуюцца ў нарматыўных слоўніках, а з'яўляюцца фактамі маўлення пэўнага аўтара і абумоўлены канкрэтным кантэкстам ужывання. Пры гэтым утвараюцца па жывых словаўтваральных мадэлях.

У якасці матэрыялу даследвання выкарыстоўваўся зборнік паэтычных тэкстаў “Ксты” Рыгора Барадуліна з перакладамі (2006).

Быў выяўлены 151 дзеяслоўны аказіяналізм, сярод іх –20 адыменных. Мы абмежавалі наша даследаванне толькі дзеясловамі IV марфалагічнага класа як самага прадуктыўнага. Да яго належаць дзеясловы 2 спражэння на *-іць (-ыць)*, напрыклад: *абнізіць* ‘зрабіцца нізкім, спусціцца зверху’; *выгарбіць* ‘зрабіць няроўным, змяніць’; *пустазеліцца* ‘зарастаць пустазеллем’; *спанталычыцца* ‘збіцца з панталыку, зрабіцца незразумелым’; *руініцца* ‘сыходжанне са стану росквіту, дэградацыя’.

Паводле марфалага-семантычнай адпаведнасці ў англамоўным перакладзе выяўленыя аказіяналізмы можна размеркаваць на наступныя групы:

1) поўныя эквіваленты, напрыклад: *Руінімся згарбела курганамі – We’re ruined and are bowing to a mound*;

2) частковыя эквіваленты, напрыклад: *Абнізіўся долу Сын Чалавечы – The Son of Man descended the valley*;

3) лексіка-семантычныя мадыфікацыі, напрыклад: *І пустазеліцца людская ніва – And human fields are overgrown with weeds*;

4) функцыянальная замена, напрыклад: *Каб не спанталычылася крывое – For the winding and curved one not to lose its way*.

Аказіяналізмы-дзеясловы ўтвораны вядомымі ў беларускай літаратурнай мове спосабамі: прэфіксальным, прэфіксальна-суфіксальным, суфіксальна-постфіксальным, прэфіксальна-суфіксальна-постфіксальным. Найбольш прадуктыўным з’яўляецца ўтварэнне аказіянальных дзеясловаў ад асноў назоўнікаў, якія называюць рэаліі вясковага жыцця.

Наватворы перадаюць роздум Рыгора Барадуліна пра лёс этнасу, радзімы, мовы, эмацыянальны настрой паэта, выбразы роднага краю, філасофскія абагульненні.

Аналіз перакладу паказаў, што перакладчыкі імкнуцца да дасягнення максімальнага адлюстравання сэнсу і адэкватнага перакладу. Таму самым прадуктыўным спосабам іх інтэрпрэтацыі з’яўляецца лексіка-семантычныя мадыфікацыі.